

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 pett vrvst à Din 2.-, do 100 vrvst à Din 2.50, od 100 do 300 vrvst à Din 3.-, večji inserati pett vrvst à Din 4.-. Popust po dogovoru, inserat davek posebej. — >Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNISTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5

Telefon: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Smetanova 44/L — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65. podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolovalu 101.

Račun pri poštem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

OBRTNIŠKI DNEVI V LJUBLJANI

V Ljubljani so se zbrali zastopniki obrtnikov iz vse banovine, pa tudi delegati obrtnih zbornic in obrtnih odsekov skupnih zbornic iz vse države

Ljubljana, 3. septembra.

Z velesejim so se pričeli v Ljubljani tudi obrtniški dnevi, ki so privabili v naše mesto zastopnike obrtnikov iz vse banovine, razen tega pa tudi delegati vseh obrtnih zbornic in obrtnih odsekov skupnih zbornic iz vse države, a v ponedeljek obiščejo naše mesto in velesejim tudi obrtniki iz Celovca in Koroske. Obrtniški dnevi so se pričeli že v petek s predavanjem predsednika Zveze obrtnih društev in podpredsednika ZTOI g. Josipa Rebeka v radiu, ki je obširno razpravljaj o borbi in delu za napredok obrti. V soboto je bila na velesejmu otvorjenju velika obrtniška razstava Zavoda za pospeševanje obrti ZTOI, ki nam v slikah, grafonih, tabelah itd. prikazuje podobno sodobnega stanja slovenskega obrtništva, predvsem pa podaja jasno sliko o težki davčni obremenitvi, nadalje pa tudi o stanovski organizaciji slovenskega obrtništva, o obrtno-nadaljevalnem šolstvu in mojstrskih izpitih, o razvoju obrtništva na območju ZTOI v Ljubljani, o obrtniških gospodarskih zadrugah, poleg tega pa tudi o usodni zadolžitvi obrtništva ter končno o pozrtvovalnem in uspešnem pospeševanju obrti strani naše ZTOI.

Včeraj dopoldne so v hotelu »Metropol« zborovali delegati Zveze obrtnih društev, kjer so nastopili glavni voditelji pokreta za skupne zbornice, a davi ob 9. se je v posvetovalnici ZTOI pričela konferenca obrtnih zbornic in obrtnih odsekov skupnih zbornic, ki bo trajala tudi še jutri, a v radiu bodo v sredo, četrtek, petek in soboto predaval še predsednik Združenja graditeljev g. Ivan Bricelj o gospodarski krizi in obrtništvi, predsednik Združenja mestarskih mojstrov v Novem mestu g. Josip Windischer o mojstrskih izpitih, predsednik Združenja urarjev in zlatarjev v Ljubljani g. Milko Kapeš o obrtno-nadaljevalnem šolstvu in obrtnem naraščaju in pa podpredsednik Orožnega odbora v Ljubljani g. Franjo Iglič o nacionalnih interesih in zaščiti obrtništva.

Konferenca obrtnih zbornic in obrtnih odsekov skupnih zbornic

Na današnji konferenci so zastopane obrtne zbornice in obrtni odseki skupnih zbornic iz Zagreba, Osijeka, Beograda, Sarajeva, Splita, Novega Sada, Podgorice in Ljubljane, a opravili sta se zbornici iz Dubrovnika in Banjaluke, delegati iz Skoplja pa še niso prišli. Na dnevnem redu dva dneva trajajoče konference je referat o novelizaciji zakona o obrti, ki ga je podala zagrebска zbornica po svojem glavnem sekretarju g. dr. Butorcu. Ljubljanska zbornica referira o postopanju pri odmeri pridobinje in o davčni praksi, sarajevska zbornica o zaščiti domače delavnosti in zaposlitvi tujih delavcev, podgoriška zbornica o sistematični organizaciji pospeševanja obrti in osješka zbornica o uredbi o strokovnih nadaljevalnih solah, končno bodo po posamezne zbornice predložile svoje predloge.

Predsednik ljubljanske ZTOI g. Ivan Jelačin je pozdravil predvsem zastopnike banke, uprave, načelnika g. dr. Rudolfa Marna in referata g. Franja Šinka, nato pa posebno prisčrno vse predsednike, podpredsednike in delegate ter tajnike zbornic, obenem pa po poudaril, da prepriča voditev te važne konference podpredsedniku obrtnega odseka ljubljanske ZTOI g. Josipu Rebeku, ker pri nas tudi praktično priznavamo in izvajamo avtonomijo posameznih odsekov zbornice ter ho zato podpredsednik obrtnega odseka konferenco tudi vodi. Govornik je izrazil še posebno veliko zadovoljstvo, da so se oficijelni zastopniki vsega obrtništva Jugoslavije izbrali za svoja posvetovanja baš prostore ljubljanske ZTOI, ki ni nikdar poznala in tudi ne poznala nobenega antagonizma med posameznimi posnagami gospodarstva. Če so nastala nekatere nesoglasja izven zbornice, niso nastala v ZTOI. Ne samo, da zaradi teh nesoglasij niso prenehali podpirati obrtništva, zastopniki trgovstva in industrije, temveč že zbornica še intenzivnejše delovala v prospahu obrtništva, ker je vsa zbornica globoko preverjena, da iz naše male obrti nastaja sredina obrt in tudi industrija. Posnosi smo, da je naša obrt iz malega zrasta v močan gospodarski faktor, pri tem pa tudi zbornica nikdar ni občutila obrtništva za balast, čeprav je v naši banovini 20.000 obrtnikov, pač sta po trgovstvu in industriji vedno z odprtih rok dajala materialne možnosti za prospeh obrti, česar bi sami obrtniki nikakor ne bi zmogli. Ob zaključku lista konferenca še tračja, a davčni referat, ki ga ima ljubljanska ZTOI, pride na vrsto še posebno.

Ob 15. ho v isti dvoranji dve ure trajajoče konferenca predstavnikov vseh zbornic in obrtniških organizacij iz vse države in prireditvi obrtniškega tedna v mesecu decembru, ko bodo razne obrtniške predavite po vsej državi.

V imenu bana g. dr. Dragi Marušiča in banske uprave je pozdravil konferenco na-

Manifestacijsko zborovanje Zveze obrtnih društev

Mogočna obrtniška manifestacija v našem polni veliki dvorani hotela Miklšič ob navzočnosti zastopnika bana, načelnika g. dr. Marna, zastopnika ljubljanskega župana, g. ing. Pavline, zastopnikov zbornice za TOI in tajnika dr. Koceta in konzulenta dr. Tarija, 287 zastopnikov štirih Okrožnih odborov, 133 obrtniških druženj in 28 obrtniških društev iz vseh krajev naše banovine, nam je morda prvič jasno in javno pokazala težak položaj našega obrtništva, ki ni vajeno pritožb, nego te skromne dela in sodelovanja vedno in povsod naš gospodarski napredek in boljšo bočnost naše države.

Zborovanje, ki je bilo prenašano tudi po radiu, je vodil podpredsednik ljubljanske zbornice za TOI in predsednik Zveze obrtnih društev g. Josip Rebek, ki je po uvodnih besedah in podprtih zastopnikov posameznih ustanov takoj prešel na stvarna izvajanja o težkem položaju našega obrtništva. Naglašal je predvsem potrebo skupnega gospodarskega parlamenta po vzgledu našeg in večjih držav z že davno jasno začrtanim in uravnoteženim gospodarskim sistemom dela, potem je pa govoril o načinu življenja, potreba in želja za kmetom in naši državi najmočnejšega obrtniškega stanu.

Sledili so pozdravni razgovori banovnega zastopnika g. dr. Marna, županovega zastopnika g. inž. Pavline in tajnika skupne zbornice TOI v Podgorici Blagote Radovića. Zbornični svetnik g. Jakob Zadravec je govoril o davčni preobremenitvi in obstoju obrtništva, g. Miha Vahtar iz Maribora o nujni potrebi stanovske zaščite obrtniškega stanu in g. Ivan Vrečan iz Domžal o povzroči in propagandi domačega obrtniškega dela. Omenimo naj končno tudi važnost dela reklamacijskega odbora v Ljubljani, ki je letos prejel 2652 pritožb proti odmerjeni davčni osnovi in doslej dosegel 1403 rešenja s skupnim znižanjem davčne osnove v znesku 12.337.614 dinarjev.

Obrtniki so poslali s svojega manifestacijskega zborovanja udanostno brzjavko Nj. Vel. kralju, brzjavno pozdrave pa predsedniku vlade g. Uzinoviću, ministru za trgovino in obrti g. Demetroviću ter banu g. dr. Marušiću. Predsednik se je izrekel za skupno organizacijo vseh obrtnikov na državni podlagi in za popolno avtonomijo obrtniškega stanu. Zastopnik bana je obljubil pomoci bana. Minister Pucelj se je prav tako izrekel za samoodločbo obrtnikov in za samopomoč. Beograjski delegat g. Stojanović je zagovarjal enotno fronto vseh obrtnikov. Drugi beograjski zastopnik g. Marković, je navajal uspehe obrtniškega gibanja, zlasti pa uredbe glede Baće in Tivarja. Zagrebski delegat je zahteval zaščito obrtnikov v parlamentu. Delegat Zbornice TOI g. Kapeš je bil med svojimi izvajanjimi moten in je moral svoj govor prekiniti. Mestni občinski svetnik g. Košak je spregovoril o stiskih obrtništvu in je navajal tozadne statistične podatke. Zlasti sta trpela kmeti in delavci, zaradi njih pa tudi obrtniki. Mnogo neprililk povzroča šišmarstvo. Odpolane Sarajevo g. Marić zahteva ločene zbornice za Slovenijo, dokim je splitski delegat g. Ciciljan za skupne

Končno je bila soglasno sprejeta naslednja resolucija:

1. Gleda na uvedbo moratorija ter zaščito denarnih zavodov in s tem v zvezi naših kreditnih razmer, zahteva slovensko obrtništvo v svojem in v imenu splošnih interesov celotnega našega gospodarstva, da store merodajni činitelji vse, da se kreditno razmere v naši državi čimprej normalizirajo ter uvede kmečka zaščita le v upravičenih individualnih slučajih. V zvezi s tem in glede na splošno padec rentabilnosti zahteva zbrano slovensko obrtništvo, da se obrestna mera v splošnem zniža na 6%, kar bo edino primerno današnjem razmeru.

2. Gleda na pomanjkanje dela je predvsem dolžnost merodajnih činiteljev, da omogočijo obrtništu udeležbo pri državnih dobavah. Za ta namen je potrebno da vlada na podlagi par. 63. finančnega zakona, ki ji daje to možnost, potom uredbe izpopolni pred kratkim objavljeni zakon o državnem računovodstvu, ki proti upravičenemu prizakovaniju ni upošteval določb pred komaj dvema letoma objavljenega obrtnega zakona glede povzročenja domačega dela in na katere določbe je naše obrtništvo stavljal največ svojih nad. V interesu autoritete zakona in gospodarskega nujnosti je, da se omeniene določbe obrtnega zakona glede povzročenja domačega dela dejansko uveljavljajo tudi v zakonu o državnem računovodstvu.

3. Zbrano slovensko obrtništvo protestira najenigeričejši proti onim industrijskim podjetjem, ki dobavijo vedno bolj monopolistični pomen v proizvodnji, kakor Baće in Tivar, ki zaradi danih razmer ogrožata v temeljih obstoj obrtništva in ravno tako škodiči tudi celotnemu narodnemu gospodarstvu. Zbrano slovensko obrtništvo zaradi tega zahteva, da se pošoljanje takih podjetij utesni v meje, ki mu dejansko pripadajo, pa je zaradi tega takim podjetjem potrebno prepovedati ustavljanje podružnic in prodajalnic v mestih in krajih z manj kot 10.000 prebivalcev, kakor tudi njihovo proizvodnjo kontingentirati.

4. Obrtništvo zahteva tudi, da se opusti proizvodnja rokodelskih izdelkov v lastni režiji, a zlasti po naročilih v kazenskih in drugih podobnih zavodih ter državnih delavcih, s čemer se mu odvzema pritožnost zapošljivosti in zaslužnosti le pri zasebnikih, temveč celo pri javnih dobavah in delih, kar ni le v škodo obrtništva, temveč, kakor dokazujejo razmere, v škodo tudi države same. V zvezi s tem opozarja na dejstvo, da v takih delavcih vzgajajo nadstevilni naraščaj s slabim strokovnim izobrazbo, ki postane pozneje brez posebnih padov v bremu države.

5. Šišmarstvo, ki je danes številčno močnejše od legalnega obrtništva, a po vrednosti izvršenega dela v dravski banovini predstavlja vsoto 50.000.000 Din, je treba izkorjeniti z najenigeričejšimi zaščitnimi merami in zlasti s strogim izvajanjem zakona, prepovedjo dela, odveznamenjem orodja in blaga ter v slučaju nemožnosti, kaznovanja s prisilnim delom.

6. Gleda na deflacijsko politiko in temu neprimerno višino davkov, a v tem v zvezi s poostreno davčno praksjo, zahteva slovensko obrtništvo, da se davčna bremena primereno sedanjim razmeram znižajo, a izterjavalna praka omili, katero zahteva najenigeričejši opravljaju ogromno padec številki obrtniških obratov v teku zadnjih let.

7. Zbor ugotavlja, da se je o vprašanju sistema zbornic slovensko obrtništvo v zakonitem roku, določenem v obrtnem zakonu, z ogromno večino izreklo za skupno zbornico in zaradi tega najenigeričejšo protestira proti vsakemu poizkusu oma-

liti enotno gospodarsko fronto, ki jo bo znali do zadnjega dne.

Prepričani smo, da bodo oblasti končno s potnim razumevanjem gledale na potrebe našega obrtništva in upoštevate vse njegove upravičene želje in zahteve. Težke razmere se bodo zboljšale samo, če bo vsak konzument naročal svoje potrebuščine pri domačem obrtniku. Tako bo ostal de-

nar domač ter se bo vsakemu vrnil po najkrajši poti nazaj v njegovo roke. Dolžnost vsakega našega rodoljuba je, da podpira domač obrt, ker s tem podpira tudi samega sebe. Naši obrtniki placičajo vse davčne z namen vred in ostane denar pri nas, dočim se denar, ki ga izdamo tujem, ne vrne nikdar več in nimamo od njega nobene koristi.

Manifestacijski zbor

Društva jugoslovanskih obrtnikov

Ljubljana, 3. septembra

V veliki unione dvoranji se je včeraj dopoldne vršil manifestacijski zbor Društva jugoslovanskih obrtnikov v Ljubljani, ki se ga poleg zastopnikov dravške banovine udeležili tudi številni delegati iz raznih krajev naše države. Med drugimi so bili navzoči tudi minister n. r. Ivan Pucelj, bana je zastopal banški svetnik g. Borštan, župan občinskega svetnika g. Olip, Zbornico TOI g. Kapeš in Traven, za ljubljansko podružnico Obračna banke gg. Franchetti in Ogrin, dalje zastopniki obrtnih zbornic in obrtniških organizacij v Beogradu, Sarajevu, Splitu, Bjelovaru, Zagrebu in Karlovci. Minister n. r. dr. Kramer in poslanec g. Koman sta se brzjavno opravili.

2. Država naj skrbi, da bo denar hitreje krovil.

3. Davka proti eksistenci minimom naj se zviša. Povzročitev davka naj se raztegne na vso državo in na vse obrtnike. Obračniško davčno breme mora biti zmanjšano, iztrirjevanje davkov pa naj obrtnika ne žene v propast. Denarni zavodi morajo biti prisiljeni, da izplačujejo vse, potrebine za plačilo davkov. Bednostni fond v dravški banovini naj se ukine.

4. Oblasti naj podpirajo prirejanje obrtniških razstav, tisk in ustanavljanje zadrug. Obrtništvo naj se zaščiti proti tej konkurenči.

5. Obredni zakon naj se spremeni. Trgovini naj se prepove izdelovati obrtniške izdelke.

6. Proti šušmarstvu naj se izda poseben zakon, ki naj bo strog in kaznuje šušmarja, ki delo sprejme in onega, ki ga šušmarju daje. Ukinje naj se državne, cerkvene, občinske in samoupravne delavnice, ki obrtnikom skodujejo. Ukinitev kaznivek delavnice.

7. V Ljubljani naj se ustanovi obrtniška zbornica, ker hočemo enotno sistem obračniških zbornic v državi. Okrožni občini obračniških zdravljencu naj se ukinjejo. Samovoljnja postopanja zbornice za TOI naj se revidira, prepove in kaznjuje.

7. Država naj ukine sedanji sistem državnih nabav potom Heitaciju.

8. Razpršijo naj se volitev za OUZID in starostno zavarovanje obrtnikov naj se izvede obvezno po razredih.

skrajnosti temeljita in dosledna je zahteva tudi od mladine resnega dela. Kako pa je pri vsem tem vodila le nesobična ljubezen, najlepši pokačajo jena zadnja leta.

Radi preintenzivnega vsestranskega udejstvovanja so ji opesale moči in morala je predčasno v pokoj. Toda mladine ni mogla pustiti. V svoji hiši Za Gradom št. 4 je vodila zavetišče za one učence meščanske šole, ki radi prevelike oddaljenosti ne morejo domov v opoldanskem odmoru. Zavetišče oskrbuje sicer Zadruga »Dom učiteljev«, a največ je žrtvovala ona. N

Strokovna izobrazba našega učiteljstva

Učiteljstvo se je resno pripravilo za vzgojno in izobraževalno delo med kmetsko mladino.

Ljubljana, 3. septembra.

Letošnje počitnice je učiteljstvo narodnih šol v večjem številu posvetilo študiju kmetske vzgoje in izobrazbe naše kmetske mladine ter se je resno pripravilo za že intenzivnejše delo v kmetsko in gospodinjsko-nadzavajalnih šolah ter v strokovnih in kulturnih organizacijah na deželi.

To so dokazali uspehi tečajev, ki jih je predala banska uprava za učitelje na vinarski in sadarski šoli v Mariboru ter za učitelje na kmetsko-gospodinjski šoli pri Sv. Juriju ob juž. žel.

Tečaj v Mariboru je bil uvodno-metodičen. Učitelje je učevali v razumevanje kmetske mlašnosti in kmetskega značaja in jih opozarjal na osnovno, na razvoj in na sedjanje rasti zdrave kmetske duhovne in materialne kulture, razgrnil je najvažnejše zdrevetvene in socialne probleme na vasi ter je podal navodila, kako more učiteljstvo v šoli in izven šole uspešno sodelovati za izboljšanje teh razmer. Jasen in dovolji obsežen pregled in vpogled je učiteljstvo dobilo tudi v sedanje stanje našega kmetskega gospodarstva, posebno še zadružništva. Na tečaju so predavale hi podali tudi enotne smernice za pravilno delo na deželi, za delo v sokolskih edinicah in za strokovno izobrazbo kmetske mladine. Na konkretnih primerih so navedli videli, kako je treba praktično utrijevati v kmetski mladini državljansko zavest in jo sistematično vzgajati k ljubzni in k pozitivnemu delu za državo. Poobla navodila so prejeli učitelji posebno za organizacijo in za delo na kmetsko-nadzavajalnih šolah.

Intenzivno sodelovanje učiteljstva pri predavanjih, pozitivni predlogi učiteljstva so dokazali, da dobro razume učiteljstvo sedanje razmere na deželi in da globoko čuti s kmetskim človekom. Med tečajem so se osnovalo manjše delovne edinice, ki so razmotrivala posebeli vigojo odrasle kmetske mladine in obmежeni krajih in v krajih, kjer ne deluje nobeno strokovno ali kulturno društvo. S skupnim delom so prejavljati v učiteljstvu izdelali načrt za vse pripomočke in za učila, za asanacijo vasi, za krajevne muzeje, za družinsko knjižnico itd. Poudane ekskurzije so poživele predavanja, tako da je čas dvotedenskega bivanja na prizorišči in gostoljubni vinarji in sadarski šoli le prehitro minil.

Tečaj je vodil g. Šotski svetnik Krošl Jože. Na tečaju so predavali gg. inž. Simončič Primož, dipl. agr. Štefan Emerik, inž. Jelacinc Ivo, Osošek Josip, šol. upravitelj Petrušek Fran in Dobešek Karel,

Navdušen sprejem Ilirijanov na Korčuli

Ljubljana, 3. septembra

Po živčanem junorskem prvenstvu v Dubrovniku so se plavači Ilirije vrkali danes teden na "Kralja Aleksandra". Ze v Dubrovniku so jih povabili Korčulani, da se ustavijo pri njih. Ko je parnik prišel do otoka, je tamkaj čakala velika množica otocanov, ki nafakor niso dovolili, da bi ledja odpukla z Ilirijani naprej. Hodeči nočni se morali izstopiti. Sprejem je bil nepopis. Ljudje so bili navdušeni, kakor je to mogoče edino pri junjakih. V povorki so odvedli ljubljanske goste v šolo, kjer so prekrబeli vse potrebno za potek. Čeprav so bili utrjeni od napornih prvenstvenih tekem, so Ilirijani na prizorjanje domačim pristali, da je prvi dan odigrajo waterpolo tekmo. Domädm, Korčulanski plinački klub, so se izkazali sa uvaževanja vredne nasprotnike. Po neodločenem prvem polčasu, kjer je vsaka stranka zabilo po en gol, so v drugi polovici utrjeni gosti popustili in so zmagali domači s rezultatom 3:2.

Naslednjem dan, v torek, si je močno Ilirije v spremstvu prijaznili otocanov do poldne ogledalo otok, ki je eden izmed najlepših na Jadranu. Med tem se je vse mesto prizorovalo na popoliansko plavljeno tekmo. Komande luke je dala izprazniti pristanišče, da so lahko uredili tekmovalni prostor. Navadni delovnemu dnevu se je zbralo popolno v pristanišču skoro celokupno prebivalstvo otoka, slasti v vekem številu so pa bili zastopani letovščarji. Nastop Ilirijanov, ki je bil predvsem propagandnega značaja, je bil burno

pozdravljen. V večini točk so nastopili samo Ilirijani, v nekaterih pa tudi domačini, ki so sicer člani dubrovniškega Juža in splitskega Jadrana. Rezultati so bili:

50 m prosto gospodje: 1. Palčok (Korčula) 28,2. 2. Defilipos (Concordia) 29,3. 3. Petrović (I), 4. Lončević (K).

50 m hrbtno dame: 1. Petrović (C) 50,4.

200 m prosto gospodje: 1. Schell (I) 2:47. 2. Tausen (I) 2:48.8.

50 m prosto dame: 1. Štška (I) 36,1. 2. Grošelj (I) 36,4.

100 m prosto dame: 1. Tavčar (I) 1:30,7.

2. Lavrenčič (I).

50 m prosto za funkcionarje: 1. Stregar 45,1. 2. Kramarič 46, 3. Škarberne.

4×50 m prosto: 1. Ilirija 2:03, 2. Korčula 2:07.

3×50 m mešano: 1. Ilirija I 2:24, 2. Ilirija II 2:24,1.

100 m hrbtno: 1. Shell (I) 1:27,5. 2. Tausen 1:34,3. Po plavalnih točkah je sledila revanzna waterpolo tekma, ki se je končala z rezultatom 4:4 (2:2).

V sredo opoldne so se Ljubljanci vrnili na "Dubrovnik", vendar ne kompletne. Nekateri so gostoljubni in navdušeni Korčulani pridržali v gosteh in se bo vrnili šele pozneje. Otocani so gostom priredili prav tako navdušeno odhodnik. Kakor je bil dva dneva poprej sprejem Mahali se z robojem, najbolj navdušeni pa so oblečeni postakali v morje. Ilirijanski plavači zatrjujejo, da ne bodo poseta Korčule nikdar pozabili.

dovod. Zabavljamo odločno, da občinska uprava nemudoma postavi precejšnico, pa naj stane, kolikor hoče. Za tako važno in potrebno napravo ne sme biti izgovora, da ni razpoložljivih sredstev; dobiti jih moramo, saj plačujemo precej visoko vodarino. Neodustno je, da občinska uprava ni postavila precejšnjice že pred izbruhom krize; saj je bilo to zadevnih pritožb vedno nebroj.

Pripomnimo še, da v Novem mestu zelo pogremoščo Olejševalno društvo, ki je bilo primorano zaradi brezbržnosti mero-dajnih krogov, prenehati s svojim plodnostnim delom. Kakšen red in snaga je bil prej po mestnih promenah in kako zanemarjeno je sedaj tam. Kdor je zakril, da je Olejševalno društvo prenehalo z delovanjem, naj pa sedaj skribi, da bodo naša sprehajališča urejena in snažna, kakor je potrebno za letovišče.

Iz Ptuja

Nočno lekarniško službo ima do vključno petek 7. t. m. lekarna pri "Sv. Antonu" (mag. ph. Bogo Orožen).

Zagonetni umor, ki je bil izvršen v nedeljo 26. avgusta nad 30letno posestnico Alojzijo Firbas iz Gorisnice, je še vedno zavil v temo. Njen mož Jožef Firbas je osumljen, da je izstrelil svojo ženo; sato ga aretiljen, da je izstrelil sodišču, kjer se vodi nadaljnja preiskava. Mož zatrjuje, da se

samokres sprožil po nesreči, ko je zadel na cesti vozeč se na svojem kolesu ob kamnem; strel je zadel v glavo njegovo ženo, ki je tako mrtva omamila z voza. Sodnišče bo dognalo, ali je Firbas kriv ali ne.

— Smrt 92-letne veterana. V Cirkovčih je umrl v dvestištvji starosti 92-letni posestnik Kos Ivan. Pokojni se je udeležil leta 1866 avstrijsko-ruske vojne. Dolga leta je služil kot vojak tudi na Dunaju in se je s 50 leti na stalno preselil v Cirkovce, kjer se je zlasti agilno udeleževal vsa dolga leta pri gasilski četi, ki mu je ob ogromni udeležbi pri pogrebu tudi izkazala zadnjo čast.

— Gasilsko službo pružač gasilake čete opravila do nedelje 9. t. m. IV. red, II. vod s četarjem Alojzijem Berličem v četnikom Mihaelom Zamude. Reisvelno službo pa opravljajo šofér Franc Sirec, četar Anton Kmetec in Anton Kuhar ter Konrad Somer.

Mestne nasade je pustošil

Ljubljana, 3. septembra.

Tivolski nasadi so ponos našega mesta. Veselo leto žrtvuje mestna občina stotisoč za oblegajočim okrasitevom tivoljskega parka, ki res kaže vsako leto pestrejše lico. Toda med nami je mnogo takih, ki za večike investicije mestne občine in za vso lepoto Tivoliju nimajo nobenega smisla in sproti uničujejo to, kar se gradi in sadi. Večkrat so v parku pohojene gredice, razmetane klipi, potrgane cvetlice, da tripli občutno škodo. Zdaj pa se je vendarle posrečilo prijeti enega teh škodljivcev, ki pa ni delal škode iz samopasnosti, temveč iz koristljubja.

Veliko zanimanje za jesenski velesejem

Poleg lepih, poučnih razstav nam prinaša obilo zabave in razvedrila

Ljubljana, 3. septembra.

Naša letosnjica jesenska revija gospodarskega in kulturnega prizadevanja "Ljubljana" v jeseni kaže tako pestro sliko velike množice razstavljenih zanimivosti in toliko sistematičnega dela, da ni čuda, da je vzbudila že takoj prvi dan splošno zanimanje, toda ob tem času smo že vajeni delu in to nas ne bo motilo, da posedimo krasne, poučne razstave po velesemskih paviljonih, ki v polni meri zaslužijo pozornost najširših slojev našega naroda. Včeraj se je vreme ves dan kisalo, a na velesejmu je bila zlasti po paviljoni takaj gneča, da se nis je mogel prenjeti skozi imožico ljudi od vseh strani. Pa ne samo na sejnišču, tudi po mestu se je poznalo, da je prišlo v Ljubljano na velesejem in na druge prireditve mnogo ljudi iz zunajnjih krajev. Sredčče zanimanja je bila v skupinah 16 psov za pravake Jugoslavije, 14 za pravake Češkoslovenske, 10 psov za pravake Slovencev, 10 za pravake Mađarov in 10 za pravake Italijancev. Razstavljenih je bilo izredno veliko število razstavljenih psov.

Sportni psi: Ta vrsta je bila najmočnejše zastopana, razstavljenih 90 psov. Med sportnimi psi je največ pasem. V te spadajo: jazbecarji in vsi terijeri, ki opravljajo delo pod zemljoi.

Od razstavljenih 60 psov je bilo ocenjenih 14 prvakov in pravakovcev za C. A. C. I. B., 19 odličnjakov, vsi drugi prav dobrin in le eden zadostno. Ta pasma zaznamuje posebno veliko izboljšanje, kar nam dokazuje izredno veliko število razstavljenih psov.

Danes so na velesejmu razstavljeni ovce in koze, ki jih razstavljata društvo "Živalca". Do 14. je bilo razstavljenih že 90 ovac solčavsko-jožerske pasme. To je naša najboljša ovca, po mesu in volni enako-krovna avstralski. Oficijelne otvoritve nista bila. Vseh ovac in koz bo na velesejmu okrog 200. Zrediti so jih naši kmetje.

Braki. Med te spadajo: jazbecarji in vtiči terijeri, ki opravljajo delo pod zemljoi. To je vobče zamotana zadeva in vadno niti ni dovoljeno v obeh javne mornarice razmatrovati jo. Zdrava pamet protestira, pa navadno nič ne zadeva.

Če recimo vidiš na kolovozni poti ob dežetu žabo, močerada ali polža, pa moraš trdit, da si videl vijolice, ali pa sploh molčati o tem, kar si videl, je tvoja trivednost oziroma tvoj molk v očitem nasprotju z zdravo pametjo. Kar tvoje oči vidiš, bi lahko prišlo v svet tudi skozi tvoga usta, če pa ne sme priti, naj vzame vrag vse skupaj, tudi zdravo pamet!

tev v operi. Predprodaja vstopnic bo od srede dalje pri dnevnih blagajnih v operi.

Verdijeva opera "Traviata", ki je bila lani s tako velikim uspehom uprizorjena v naši operi, se ponovi prvič v letosnjem sezonu v petek dne 7. t. m.

Premiera češke operete "Sveti Anton", vseh zaljubljenih patrona. V 16. slika vidimo pred seboj dogodek, ki se godijo na slovaški zemlji, cela vrsta solistov, zbor, baleta in mladih plesalcev je zapošlena v tem delu, ki je izredno pestro, po svoji glasbi pa ljubko, pripristo in izredno melodijosno. Opereta je bila napisana za Narodno gledališče v Brnu ter je dosegla tam izredno veliko in častno število predstav. Pri njej je režiral dečko V. Balatková, popolnoma novo inšcenacijo pa je napravil g. Vaclav Skrubaš. O vsebinski delu in posameznih slikah prihodnjih premij. Premiera bo v soboto na praznik 8. t. m.

Beložnica

Koledar

Danes: Ponедeljek, 3. septembra, katoličani; Mansvet, Efemija, Doroteja.

Dančinja: prireditev

Kino Matica: Kralja valčka

Kino Ideal: Na povelje tekke Gustike!

Kino Dver: Tekmeci zračnih višav

Kino Šiška: Roman ene noči

Veleseljska razstava

Dežurne lekarne

Danes: Mr. Bakardži, Sv. Jakoba trg 9 in dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6.

Spred sita

Potreba bi nam bila, pa še kako krvavovo potrebna debata o zdravi pameti. Kočljivi bi bila, to radi priznamo, toda njena upravljenost se s tem prav nič ne zmanjša. Zdrava pamet je pri tem sama dovolj kocljiva zadeva, da se je noče nihče javno dotakniti, ker bi si nakopal sovraščvo vseh onih, ki so se z njo že v plenici sprali. Že pri vsakem človeku je vprašanje zdrave pameti nerodno, toliko bolj pri kolektivu, pri družbi, ki bi tudi moralna imeti vsaj nekaj zdrave pameti, če hoče hoditi po ravni poti naprej ali nazaj, kamor jo pač bolj vleče.

Toda baš z zdravo pametjo družbe je največji kriz. Družba so končno in v naših razmerah tudi samo poedinci, ki si laste pravico govoriti v imenu vseh, in ker jim zdrava pamet peša, peša tudi družbi, za kar pa družba same ne more odgovarjati. To je vobče zamotana zadeva in vadno niti ni dovoljeno v obeh javne mornarice razmatrovati jo. Zdrava pamet protestira, pa navadno nič ne zadeva. Če recimo vidiš na kolovozni poti ob dežetu žabo, močerada ali polža, pa moraš trdit, da si videl vijolice, ali pa sploh molčati o tem, kar si videl, je tvoja trivednost oziroma tvoj molk v očitem nasprotju z zdravo pametjo. Kar tvoje oči vidiš, bi lahko prišlo v svet tudi skozi tvoga usta, če pa ne sme priti, naj vzame vrag vse skupaj, tudi zdravo pamet!

Posledice povodnji na Dolenjskem

Trebnje, 2. septembra

Zadnje dni je nastopilo silno deževje, pomekod neurja in orkan, ki pustošijo dolja in uničujejo jesenski pridelki. Deževje, ki trajajo par dni neprestano, je poplavilo dolino v Temenici, po njavi pa nekaterih krajih dere voda, kakor v potokih. Že površen preglej predelov škode, ki so jo prinesle povodnji posebno v okolici Trebnjega, Mirne, Mirne peči, Dobrinča in Velike Luke našemu kmetu, kaže zlastno silko, tem bolj, ker onemogoča splošno neugodno gospodarsko stanje tudi ostalim letnim pridelkom, ki so že pod streho, vnotri pa nekaterih krajih dere voda, kakor v potokih. Ž

Danes velefilmska opereta.

KRALJA VALČKA

Opereta polna veselja, petja, zabave in domačnosti. Predstavlja nam boj med Straussom in Lannerjem.

Renate Müller, Willy Fritsch, Pavel Hörbiger, Rose Barsony.

Predstava vstopnic od 11. do pol 13. Predstave danes ob 4., 7½ in 9½ uri

Etno Matica.

Telefon 21-24.

DNEVNE VESTI

riles tako razmesaril, da so ga komaj spoznali.

— Umora osumljen. Minuli teden je bil izvrzen v Krivi vrbi pri Vrbškem jezeru zavretih zložin, katerega žrtve je postal vinski trgovec Bogomir Amplatz, ki ga je nekdo ustrelil v avtomobilu in mu vzel 2000 šilingov. Zložina je bil osumljen brez posebnih mehanik Karl Florjan, rojen v Celju, pristojen pa v Avstrijo, ki je bil nazadnje s trgovcem v družbi in takoj po zločinu pobegnil. Avstrijske oblasti domnevajo, da je pobegnil v Jugoslavijo in so obvestile tukajnjene varnostne oblasti.

— Velik Požar v Gospiču. V soboto noči je izbruhnil požar v staji gostilnjarja Ivica Javora v Gospiču. V plamenih je našel smrt potujoči trgovec Ivan Dukić, oče petih otrok iz Zatona pri Šibeniku skupaj s svojimi konji. Požar je napravil za dobrega pol milijuna škede.

— Žrtve napadov. V soboto zvečer se je vračal 21 letni klučavnica Peter Bolka domov na Homec. Na cesti v Radomljah ga je napadel ved fantov, ki so ga obdelavali z noži. Bolka je dobil več sunkov in so ga moral prepelati v bolnico. — Na Šmartinski cesti je smrček nekdo napadel 35 letnega uradnika Silva G. in ga poskodoval po glavi. — Tretja žrtve napada pa je postal 29 letni hlapec Alojzij Z., ki ga je nekdo napadel v Jesihovem stradonu in ga poškodoval na glavi. Tudi ta dva sta morala v bolnico.

SAMO SE DANES

film moderne aviacije

TERMOVACI ZRAČNIH VISAV

V tem filmu sodelujejo najboljši piloti in znani vodniki jadrinalnih letal.

ZVOČNI KINO DVOR Tel. 27-30

Predstave danes ob 4., 7. in 9. uri

Cene Din 4.50 in 6.50.

Iz Ljubljane

— Dva zanimiva koncerta na velesejmu. Danes ob 17.30 bo v glasbeni dvorani na velesejmu solistični koncert, ki ga izvaja ga Milena Strukelj-Vrbicevá, tenorist Anton Dermota in baritonist Tone Petrovčič. Na klavirju jih spremlja dr. Damjan Švara. Prvi nastop g. Dermota, ki nam bo zapel naslednje samospevce: Ravnik: Vasovalec, Pavčič: Pred durmi, Medved: Fogled v nedolžno oko, Lajovic: Ah, tako prešla mi je mladost in Foerster: Arija in Gorenjskega slavka. Drugi nastop ima ga Verbičeva, ki zapoje: Ipac: Ciganka Marija, Pavčič: Pesem, Lajovic: Bujni vetr v polju, Škerjanc: Jezenska pesem, Oster: Na trojki in Svara: Elezija, Koncert slovenskih samospevov zaključi Tone Petrovič v naslednjimi skladbami: Prohazska: Kak si lepa, Savin: Čarne tvoje so oči, narodna — Štritof: Hod, da Minka, Adamčič: Kot iz tih zabljeni kapele, Premrl: Bolhač. To je večer slovenskih slavospevov v vresti koncertov, ki se vrše ob priliki glasbenih razstav na jesenskem velesejmu Začetek: tečno ob pol 6. uri. Spored stane 2 Din, sicer je vstop prost. — Jutri bo koncertiran v naporu gasilcev na leseni baraki, v katerih je bilo poleg sena vrtarsko orodje in precej drv. do tal pogoreli. Nastala je velika nevarnost za poleg stojiči hiši z leseni stopnicami in verando. Na kraju požara se je zbrala velika množica ljudi iz vsega koroškega predstajstva. Požar je povzročil nek popotnik, ki je prenočeval v baraki na slami. Bil je toliko nepreviden, da je tam kadil. Ko je zadremal, mu je goreča cigareta padla v seno. To so ugotovili gasilci, saj je ogenj nastal baš tam, kjer je tuječ ležal. Škoda je precejšnja in deloma krita z zavarovalno.

— Zborovanje nemških akademikov v Jugoslaviji. Kakor vsako leto, se je prileča tudi v soboto v Novem Sadu glavna letna skupščina Zveze nemških akademikov v Jugoslaviji. V veliki dvorani Nemškega doma se je zbral nad 50 delegatov. Dr. Hermann Fridiger je predaval o nemških zdravstvenih ekspedicijah, dr. Fran Richter in dr. Hermann Schultze o raznih vrstah in uspehih nemškega zadržništva v Jugoslaviji, predsednik nemškega Kulturbunda dr. Kehs pa na nalaganju nemških akademikov v Jugoslaviji o odnošajih matičnega Kulturbunda v Novem Sadu.

ZDRAVILISCE RADIO THERMA LAŠKO

Od 1. septembra dalje znižane cene! Pavšalna oskrba za 10 dni 600 Din, za 20 dni 1100 Din. V pavšalni ceni je vracanučna soba, stikrat dnevno hrana, dnevno po ena kopel, ena do dve zdraviliški preiskavi in vse takse. Zahtevajte prospekt ob uprave zdravilišča!

— Jugoslovenski študentje v Bratislavu. V petek je prispealo na poti iz Kraljevega Beograda 40 jugoslovenskih medicincev, ki so se vratali iz podnitskega prakticiranja na poljskih klinikah. Na kolodvoru so jih pozdravili zastopniki društva češkoslovaških medicincev v Bratislavu. Gostje so si ogledali mesto in njegove znamenitosti, v soboto dopoldne se pa odpreli po Dunavu v domovino.

— Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je prejela meseca avgusta t. l.: I. Podružnica: Ribnica m. 196 Din; Maribor m. 1700, Kranj 14, Šiška m. 293.25, Šiška ž. 293.25 Din, Rog, Slatina 487.75 Din, Ormož m. 332.45 Din. — N. Občinska sklad: Šentp. ž. podružnica 1550 Din. — III. Sklad sept. žrtve: m. podr. Maribor 2300 Din. — IV. Ivana Vrhovnika sklad: podr Šoštanj 50 Din. — V. Razni prispevki: I. Klemenc 100 Din, A. Potocnik 400 Din, De Reggi 140 Din, Jos. Zupančič 100 Din, Jv. Rozman 50 Din. — Skupaj 8006.70 Din.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo in hladno vreme. Včeraj je deževalo po vsej državi, na več padavin so imeli v Mariboru. Najvišja temperatura je znašala v Skopiju 23, v Splitu 21, v Beogradu 20, v Ljubljani 16, v Zagrebu 15, v Mariboru 13.2. Davi je kazal barometr v Ljubljani 758.7, temperatura je znašala 9.4.

— Pod brzovlak je šel 23-letni kolonist iz Dalmacije Josip Jerković je legal v soboto zvečer na zeležniško progo Subotica—Novi Sad, da bi si končal življenje. Kmalu je pridrvel brzovlak, ki je samomo-

letalstvo baš v povoju, in oni, ki se za to zanjujo, najdejo v njem marščak valanga, kar jim bo služilo v zapodbudo in pri vežbanju.

— Ij Znani, najstarejši, najbolje obiskovani Christofov trgovski tečaj, Ljubljana, vpisuje zadnji mesec september vse dan, Domobranci 16. — Najboljše utne modi. Trgovski predmeti, nauk o reklami, slovenska, nemška stenografska, strojeps, jezik. — Vpisana 30. Din, lastna hiša, zato meseca Šolma samo 120 Din. — Pouk prične 1. oktobra. Zahtevajte prospekt. — Dnevn, večerni tečaj.

— Ij Sokolski društvo Ljubljana IV naznanja svojemu članstvu, da je umrla sestra Mehle Marija, učiteljica v pokoju. Vabimo vse članstvo, da se udeleži pogreba v civilu z znakom, ki se bo vršil danes ob 17. Izpred hiše žalosti Za Gradom št. 4. Zdrav! Uprava.

— Ij Privatni učni tečaj v Delavski zbornici. Pouk nemščine: za odrasle zvečer, za deco in šolsko mladino dopoldne ali popoldne. Začetniški, nadaljevalni in konverzacijski tečaji. Vpisovanje vsak večer do 7. septembra od pol 19. do pol 21. v Delavski zbornici, glavni vhod, desno.

DOBRNA PRI CELJU

je splošno znano zdravilišče za bolezni živcev, sreda in ženski bolezni. Od 1. septembra dalje stane celokupno 20 Din dnevno zdravljene z avtobusno vožnjo vred od postaje Celje do zdravilišča in obratno 1200 Din odnosno 1380 Din.

— Ij Fotografi, pozor! Na festivalu slovenskih plesov in slovenske glasbe v Ljubljani bodo smeli fotografirati plesne prizore in sprevid le tisti fotografi, ki bodo imeli pisemo dovoljenje (legitimacijo) Tujsko-prometnega sveta v Ljubljani. Legitimacije dobre fotografij v pisarni festivala, to je v posvetovalnici mestnega načelnika. Vsak fotograf, ki dobi legitimacijo, se bo moral obvezati, da od vsake slike izroči do 20. septembra po 2 kontaktni kopiji Tujsko-prometnemu svetu v Ljubljani. Filmanje se ne bo dovoljevalo.

— Ij Metode Vidmarjeve sole moderne umetnosti. Za poklicne, za latke, za dame, gospode in otroke. Vpisovanje vsak dan od 11. do 12. Gajeva ulica 9, visoko pritičje.

— Ij Blaznek iz Stenjevca v Ljubljani. Na eni najbolj prometnih naših ulic je v soboto stražnik ustavil neznance, ki se je prav čudno vedel. Pri aretaciji je dejal, da se piše Dragotin Popovič in da je doma iz police Cazina, a na policiji so ugotovili, da ima opravka z blaznem Gjurovom Mrkičem, ki je nedavno pobegnil iz Stenjevca pri Zagrebu, kamor so ga zeton postal!

Danes vesela burka
s Hansi Niese

Na povelje tetke Gustike

Smej, zabava, grohot in veselo razpoloženje.

ZVOČNI KINO »IDEAL«

Predstave danes ob 4., 7. in 9. ur.

Vstopnina Din 4.50. 6.50 in 10.—

Na povelje tetke Gustike

Smej, zabava, grohot in veselo razpoloženje.

ZVOČNI KINO »IDEAL«

Predstave danes ob 4., 7. in 9. ur.

Vstopnina Din 4.50. 6.50 in 10.—

Daneshiška

